א"ל ר' חייא לרב ∞בר פחתי לא אמינא לך אכי

קאי רבי בהא מסכתא לא תשייליה במסכתא

אחריתי דילמא לאו אדעתיה דאי לאו דרבי

גברא רבה הוא כספתיה דמשני לך שינויא

דלאו שינויא הוא השתא מיהת שפיר משני

לך דתניא היה מעון אוכלין ומשקין מבעוד יום

והוציאן לחוץ משחשיכה חייב לפי שאינו

דומה לידו: אמר אביי פשיטא לי ידו של אדם

אינה לא כר"ה ולא כרה"י כר"ה לא דמיא מידו

דעני כרה"י לא דמיא מידו דבע"ה בעי אביי

ידו של אדם מהו שתעשה ככרמלי' מי קנסוה

רבנן לאהדורי לגביה או לא ת"ש היתה ידו

מלאה פירות והוציאה לחוץ תני חדא אסור

להחזירה ותני אידך מותר להחזירה מאי לאו

בהא קמיפלגי דמר סבר ככרמלי' דמיא ומ"ם

לאו כברמלית דמיא לא דכ"ע כברמלית

דמיא ולא קשיא כאן לממה מעשרה כאן

למעלה מעשרה ואיבעית אימא אידי ואידי

לממה מעשרה ולאו ככרמלית דמיא ולא קשיא

כאן מבעוד יום כאן משחשיכה מבעוד יום לא

קנסוה רבנן משחשיכה קנסוה רבנן אדרבה

איפכא מסתברא ימבעוד יום דאי שדי ליה לא

אתי לידי חיוב חמאת ליקנסו' רבנן פמשחשיב'

דאי שדי ליה אתי בהו לידי חיוב חטאת לא

ליקנסו' רבנן ומדלא קא משנינן הכי אי תפשום

דרב ביבי בר אביי דבעי רב ביבי בר אביי

הדביק פת בתנור התירו לו לרדותה קודם

שיבא לידי חיוב חטאת או לא התירו תפשוט

דלא התירו ∘הא לא קשיא ותפשום ואיבעית

אימא לעולם לא תפשום ולא קשיא כאן

בשוגג כאן במזיד בשוגג לא קנסוה רבנן

במזיד קנסוה רבנן ואיבעית אימא אידי ואידי

בשוגג •והכא יבקנסו שוגג אמו מזיד קמיפלגי

מר סבר קנסו שוגג אמו מזיד ומר סבר לא

קנסו שוגג אמו מזיד ואיבעית אימא לעולם

ל) [פופות "ג. יום כן, ב) [עירובין סח: גיטין נג:], ג) [ישעיה ין, ד) [לקמן עג.], ב) נ"ל או מגעוד יום. רש"ל

ור"מ גורס ומבע"י, ו) ווע"ע

תוס' ר"ה כ"ט: ד"ה רדיית

הפת ועי' ערוך ערך רד ד'], ז) בח"ג כתוב שדיבור זה עם דלעיל הוא דיבור אחד,

ה א מיי׳ פ״ד מהל׳ ת״ת ו ב ג מיי פייג מהלי שבת הלי כ סמייג לאוין סה טושיע אייח סי שמח :נע״ם

מוסף תוספות

א. על עקירה ראשונה מבעוד שהיתה הוצאה בעינן. מוס' היל"ש. בנינן. מוס' היל"ש. ב. ותימה אמאי נקט מבעוד יום הכי נמי הוה מצי לאשמועינן דעקירת גופו הויא עקירה בטוען עצמו משחשיכה ועמד לפוש כי נתבטלה עקירה ראשונה בעמידתו וחייב על עקירת גופו. תוס׳ הרל״ש, ג. ואע״ג דר״מ הלמ"ם. ג. ואע"ג דר"ם פליג את"ק מ"מ הלכה כת"ק דקאמר התם מתני לה חנניא בר שלמיא לחייא בר רב מקמי דרב לא יעמוד ברה"י ויטלטל כו׳ א״ל שבקת רבנן ועבדת כר״מ משמע הלכתא כר"מ בגזרותיו. הגהות מרדכי סימן ת"נ. ד. דאי ככרמלית אפילו בלא טעמא דקנסא אסור להחזירה מדינא. סי׳ הר״ן, ה. מכלל דאי טר ן. ככרמלית דמיא אע״ג דלא ככרמלית דמיא אע"ג דלא שייך ביה קנסא אסור. חי הל"ן, 1. יש לקיים גירסת הספרים [די"ל]. תוס' הל"ט, ז. וה"פ מי קנסוה רבנן כולי האי לעשות ידו אף . מר ככרמלית לענין לאסור . אף מבעוד יום ובשוגג. אף מבעוד יום דבשוגג, דאף כשהוציאה מבעוד יום קנסוהו רבנן לפי שלא החזירה קודם חשיכה וכן בשוגג קנסו אטו מזיד אבל אי לאו ככרמלית אביל אי יאו ככו מייונ דמיא לא קנסוהו אלא משחשיכה ובמזיד. מוס' הלמ"ש. ח. נמוס' הלמ"ש איתא: ומבעוד יום. [כגירקת מהר״ס]. 10. ומאי קמ״ל. ליטנ״ל, י. דאפי׳ תהא ידו ככרמלית מותר להוציא ככרמלית מותר אווציה מכרמלית למקום פטור וממקום פטור לרשות היחיד דאפי׳ למ״ד בפרק כיצד משתתפין (עירובין פז:) דאפילו ברשויות דרבנן אמרינן ובלבד שלא יחליפו ה"מ בכרמלית גמורה אבל ידו דלא דמיא לכרמלית הקלו ממש להחליף. חי׳ הר״ן. יא אבל הכא אפי׳ לא יתירו לו להחזירה שמא לא יניח ליפול החפץ מידו ולא יבא לידי חיוב חטאת. תום׳ הכח״ש. יב. חשיב ליה. תוס׳ הרא״ש. יג. [וא״כ] מאי אבל במרדה איסורא דרבנן איכא, ומיירי הכא דלית להו סכין שם א"נ התם התירו לכבוד שבת בפת אפויה אבל הכא שרודה אותה עד שלא שתאפה דליכא כבוד שבת איסורא דרבנן איכא איסורא דרבנן איכא ואפילו בסכין. ריטנ״ל. [וע" מהר״ס]. 10. פי". מוס' הלח״ע. 10. הואיל ומצות היום בשופר. תוס' הרח"ש. יז. דמעיקרא כשבאו בני הישיבה לחלק בין מבעוד יום לחשיכה. תוס׳ הלח״ם. יח. דקנסו על מה שעשו בערב שבת יותר ממה תוס׳ בשבת. שעשה שעשה בשבת. תוסי הרא״ש, יט. נמי ידע שפיר אל ע, הרובה יו ע שפיר דלהכי לא אמרינן איפכא. תוס' הרח"ש. [עי' שנת של מי]. □. דאי דחי דכו"ע

היה מעון אוכלין ומשקין מבעוד יום כו'. נשעמד לפוש משחשכה איירי דבלא עמד לא מיחייבא אע"ג דעקירת גופו כעקירת חפץ דמי לא בטלה עקירה ראשונה כדאמר לקמן (ד' ה:) המפנה חפליו מזוית לזוית ונמלך עליהן להוליאן פטור שלא היתה עקירה משעה

ראשונה לכך בונקט מבעוד יום לאשמעינן דעקירת גופו כעקירת חפך דמי דחי הוה נקט טוען עלמו משחשכה ועמד לפוש לא היה משמע מידי דאפילו אי עקירה והנחת גופו לא הויא עקירה והנחה חייב משום עקירה ראשונה: מהו שתעשה בברמלית. כגון שהוליא ידו מלאה לחוץ ולאהדורה אבל בע"א לא דהא תנן בפרק בתרא דעירובין (ד׳ נח:) עומד אדם ברה"י ומטלטל ברה"רג ולא הויא כרמלית אלא לענין רשות שהגוף שם שדומה יותר לשתי רשויות: בי קנסוה רבנן לאהדורה. נראה לר"י דגרם מי אסרוה ולא גרם מי קנסוה דה דלקמן בסמוך כי מוקמא דלאו ככרמלית דמיא אמרינו דאסור להחזירה משום קנם ושמחי הח דעבדוה ככרמלית נמי הוי הנסח ונ״מ דאסור בשוגג ס׳ מבעוד יום ה:

באן למעלה מי'. וא״ת למעלה מי' לכתחלה נמי מותר להוליאה דהוי מקום פטורט וי"ל דקמ"ל דאפילו הוליאה מתחלה דרך מטה מי׳ מותר להחזירה למעלה מי׳ ולא קנסינן ליה': התירו לו לרדותה. ואט"ג דאמרינן בר"ה בפרק י"ט (ד' כע: ושם) כל מלאכת עבודה לא תעשו וגו' ילאו תקיעת שופר ורדיית הפת שחכמה היא ואינה מלאכה יג מ״מ מדרבנן אסורה כדאמר בכל כתבי הקדש (לקמן קיז: ושם) ולא ירדה במרדה אלא בסכין דוכן תקיעת שופר אסור מדרבנן דתנן בפ"ב דר"ה (ד' לג.) אין מעכבין התינוקות מלתקוע מומשום חינוך הא נשים מעכבין ה: ואיבעית אימא דעולם דא

תפשום. נראה לר"י דל"ג לעולם לא תפשוט דאע"ג דאיכא שינויא אחרינא דלא תיקשי שני ברייתות אהדדי עדיין איכא למיפשט דרב ביבי מבני בית המדרש" מדלח משני איפכא מכלל דלא התירו ולרשב"ח נרחה דשפיר גרים ליה

דממאי דלא משני איפכא ליכא למיפשט דסברי בני בית המדרש דלא התירו דהא דלא משני איפכא לפי שאין נראה סברא לעולם לומר משחשיכה לא קנסוה מבעוד יום קנסוה דאי משחשיכה לא קנסוה שוב אין לומר מבעוד יום קנסוה דהוי כחוכא ואטלולאיה ואע״פ שאין שייך טעם משחשיכה לומר כמבעוד יום ולעילים ה״פ מדלא משנינן הכי לפי שאין נראה להם סברא לומר כן והולרכו לומר משחשיכה קנסו מבעוד יום לא קנסו כדי לדחות שלא לפשוט בעיא דאביי א״כ תפשוט בעיא דרב ביבי אע״ג דאיכא למידחי בשינויא קמא⁻ ואי בעית למפשט דאביי נאמר כשינויא בתרא חיל הכא קמדחי ליה כו' מ"מ חדא מינייהו מיפשטה ממה נפשך והשתא א"ש דקאמר ואב"א לעולם לא תפשוט לא דאביי ולא דרב ביבי: יובשונג לא קנסוה. ומיירי מבעוד יום דהשתא ליכא למפשט דרב ביבי וא״ת משנויא קמא נמי נפשוט בעיא דרב ביבי דלא התירו דלמטה מי׳ אסור להחזירה ואפילו מוקמי׳ מבעוד יום הא פירשתי דאי מבעו"י לא התירו כ"ש משחשיכה וי"ל דאין לפשוט דהתם מה שלא התירו משחשיכה אע"ג דאתי לידי חיוב חטאת היינו משום מבעו"י דלא שייך טעם זה אבל גבי רדיית הפת לעולם איתא דהתירו:

ליכא למיחש דילמא לישדינהו שיתחייב מיחת בית דין אבל הכא אי קנסינן ליה מלרדות על כרחיך יתחייב מיחת בית דין:

לאו ככרמלית דמיא ליכא לדחויי אלא דמבעוד יום לא קנסוה וכו׳ דאיפכא ליכא למימר כדפרישית. תוס׳ הרס״ש.

בר פחסי. ®בן גדולים: לא סשייליה. כלומר שאין לבו למס׳ זו שמא יתבייש: מבעוד יום. דהיינו דומיא דהטעינו חברו בשבת דהכא והכא ליכא עקירה דאיסור גביה: שאינו דומה לידו. הפשוטה לפנים וגופו לחוץ ונתן חברו לתוכה: אמר אביי פשיטא לי. ממתניתיו דידו

של אדם הפשוטה לרשות אחרת אינה נזרהת אחר גופו לגמרי להיות כרשות שהוא עומד בה בין שהוא רשות היחיד בין שהוא רשות הרבים: כרה"ר לא דמיח מידו דעני. דקתני מתני׳ דכי נטל בע"ה מתוכה פטור: וכרה"י לא דמית. אם פשוטה לרשות הרבים: מידו דבע"ה. דהתני נטל עני מתוכה פטור: בעי אביי. השתא דחזינן דלאו בתר גופו שדינן לה לענין איחיובי מדאורייתא אלמא איפלוג רשותא מי אחמור עלה רבנן למיהוי כרמלית דהיכא דהושיט ידו מלאה לרשות אחרת לא יחזירנה אצלו ותהא כך פשוטה עד שתחשך דכיון דלחו בתר גופו גרירא נעשית לה רשות אחרת מדרבנן דגזור רשות מדבריהם לשבת שאסור להכנים ולהוליא ממנו לרה"י ולרה"ר ושמו כרמלית כדתניא בפרקין (דף ו.) ד' רשויות לשבת. כרמלית לשוז יערו וכרמלום שאינו לא הילוך תמיד לרבים ולא תשמיש רה"י: מי קנסוה. הואיל והתחיל בה באיסור: למטה מי׳. רה״ר הוא קנסוה רבנן ושויוה כרמלית דלא ליהדרה: למעלה מי׳. דאויר מקום פטור הוא כדתנן בהזורק (לקמן ק.) הזורק ד"א בכותל למעלה מי׳ טפחים כזורק באויר ופטור דלא הוי רה״ר למעלה מי׳ הלכך לא הנסוה דלאו איסורא עביד: ואיבעית אימא אידי ואידי למטה מי׳ טפחים ולאו ככרמלית דמיא. למהוי רשות לעלמה: כאו מבע"י. הושיטה מבע"י מחזירה משתחשך דלאו רשות לעלמה היא אלא בתר גופו גרירא: כחן משתחשך. הושיטה משחשיכה קנסוה. ולא שתהא רשות לעצמה דא"כ אף מבעוד יום מיתסרא אלא הנסא בעלמה: מבע"י דהי שדי ליה. כלומר היכא דהושיטה מבעוד יום שאם תאסרנה להחזירה וישליך מידו החפץ כדי להקל טרחו לא אתי לידי חיוב חטאת דלא הוי עקירה בשבת אלא

לא קנסו ולא קשיא יכאן לאותה חצר הנחה לחודה ואיסורא דרבנן הוא כאו דאיכא דעשה מקלחה וכדתנן שניהן פטורין אבל אסורין קנסוה רבנן שלא יחזירנה אבל היכא דהושיטה משחשכה דאי שדי ליה מידו על ידי קנס שתאסרנו להחזירה נמצא מתחייב חטאת אם שוגג הוא דעביד ליה עקירה והנחה לא קנסוה רבנן דמוטב שלא נקנסנו משנגרום לבא לידי חילול שבת דאורייתא. ומדלא חיישת להכי תפשוט בעיא דרב ביבי דלא נמנעו חכמים מלהעמיד דבריהם מפני חשש שמא לא יעמוד האדם בהם ויעשה איסור חמור: הדביה פת בתנור. בשבת בשוגג ונזכר שהוא שבת קודם שתאפה וקיימא לן (לקמן דף קיו:) דרדיית הפת שבות היא שהיא חכמה ואינה מלאכה: התירו לו. את האיסור מדבריהם וירדנה קודם שתאפה ויתחייב משום אופה שהוא אב מלאכההי או לא התירו לרדותה ולהוליאה מן התנור: בשוגג לא קנסוה רבנן כו'. ודרב ביבי לא תפשוט מהכא לא לאיסור ולא להיתר דהאי דלא קנסוה בשוגג לאו משום חששא דדילמא שדי להו מידיה הוא אלא משום דלא עבד איסורא במזיד וחזרת ידו אינה אפילו שבות אי לא משום קנסא והכא לא קניס אבל רדיית הפת שבות הוא ונגזרה במנין ומשום קודם שיבא לידי חיוב חטאת לא בטלו גזירתם ולאיסור נמי לא תפשוט מדקנסו במזיד דהתם

כאו

גליון הש"ם

גמ' בר פחתי. עיין לקמן דף כט ע"ה: שם משחשיבה ראי שדי לי' ובו'. עיין עירובין ד"כ ע"א תוס' ד"ה לא ינותוד: שם תפשו' דרב לה עמתר. שם הפשורות ביבי ובוי. עי" צ"ק דכ"ג ע"ח מוס' ד"ה מפשוט: שם הא ל"ק ותפשו' וכו'. זכחים דף פז ע"ב: שם והכא בקנםו שונג עירובין דס"ח ע"ב בן גדולים. מלשון הכתוב זרובבל פחת יהודה (חגי א) ומלשון המשנה הפחות והסגנים (בכורים פ"ג מ"ג):

מוסף רש"י

בר פחתי. בנו של מלמיד מכס (נודי נפו). קנסו שוגג אטו מזיד. ואע"ג דמויד גופיה קנסא הוא (גיפין נגו).

תום' ישנים

א) וא״ת היכי תפשוט הא דרב ביבי וודאי אתי לידי חיוב יא וי"ל דהכא נמי יב יודאי דא"א לו לתפום שם ידוכל היום א"נ נ"ל להשוות דרב ביבי אף על גב דאתי וודאי לידי חיוב חטאת מ"מ איכא חדא טיבותא דאיכא איסור ברדיה והכא נמי אע"ג דלא אתי וודאי לידי חיוב ונואם ליכא אימור בחזרה:

→ רבינו חננאל

אמר אביי ידו של אדם אינה חשובה כרה"י מידו דעני הנתונה בחוץל), שאילו היתה כרשות היחיד לא היונה כו שחת היחיד לא היה בעה״ב הנוטלו מתוכה חייב. [ברה״ר לא דמיא מידו דבעה"ב]. ועוד אילו היתה כרה״ר העני הנוטלו מתוכה והוא בכית חייב. וכיון דאמר אביי ידו של אדם אינה לא . לשאול מהו שתיחשב ידו ככרמלית, ואם הוציאה בשבת בחפץ מותר לו להחזירה כיון שלא הניח החפץ אי לא. תני חדא מותר להחזירה, ותניא אידך אסור. ושקלינן וטרינן . ואסקינן הא דתני מותר להחזירה באותה חצר,

א) בש"ס הגי' להיפך כרה"י לא דמיא מידו דבעה"ב וגי' רבינו תמוה ואולי ט"ס נפל בדבריו ול"ע.